

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

ضوابط و دستورالعمل اجرایی

الزامات و رویه‌های مدیریت *HSE*

در قراردادهای صنعت نفت

اداره کل سیاست‌گذاری مهندسی و استانداردها
اداره کل *HSE* و پدافند غیر عامل

سال انتشار: ۱۳۹۵

جمهوری اسلامی ایران

وزارت نفت

ضوابط و دستورالعمل اجرایی

الزامات و رویه‌های مدیریت *HSE*

در قراردادهای صنعت نفت

اداره کل سیاستگذاری مهندسی و استانداردها

اداره کل *HSE* و پدافند غیر عامل

با استناد به وظایف و اختیارات مصرح در جزء ۶ بند " ب " قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت " و با هدف هماهنگی و پشتیبانی از اجرای سیاستهای تدوین رویه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی در ارتقاء سطح HSE در صنعت نفت، مذکور در جزء ۴ بند " الف " این قانون و در راستای اجرای مصوبه شورای مرکزی سلامت، ایمنی و محیط زیست (سلام) وزارت نفت و جهت‌گیری جدی در اجرای الزامات و رویه‌های مدیریت HSE و پیش‌بینی کامل و قانونی این موضوع در کلیه اسناد مناقصه و پیمان‌های صنعت نفت، این ضوابط و الزامات تدوین گردیده است و استفاده و رعایت ضوابط و الزامات ذیل در کلیه مراحل تهیه اسناد، مدارک مناقصه و اجرای پیمان‌های همسان، غیر همسان، متوسط و بزرگ اعم از قراردادهای نظام اجرایی (EPC, EP, PC)، خدمات، تعمیرات، مشاوره و پیمان‌های توأم صنعت نفت در شرکت‌ها و ادارات تابعه وزارت نفت الزامی است. این ضوابط و الزامات جزئی از مدارک مناقصه و جزئی از ضمیمه اسناد پیمان نیز قرار خواهد گرفت، علاوه بر آن، این ضوابط و الزامات توضیح تکالیف و مسئولیت‌های مناقصه‌گزاران و مشاورین آنها (کارفرمایان) و مناقصه‌گران (پیمانکاران و مشاوران) است که باید در مراحل تهیه شده باید عاری از هرگونه ابهام و تناقض با قانون مناقصات و دیگر قوانین مرتبط باشد، بطوریکه مناقصه‌گران بتوانند با برداشت یکسان و صحیح از اسناد، قیمت پیشنهادی خود را ارائه و مطابق تعهدات و مسئولیت‌های تعیین شده اقدام نمایند. الزامات HSE مندرج در این شیوه نامه به عنوان حداقل الزامات باید مورد نظر مناقصه‌گزاران و مناقصه‌گران قرار گرفته و درج الزامات تکمیلی در شرایط خصوصی و پیوسته‌های پیمان در صورت عدم تعارض با مفاد این ضوابط، بلامانع است.

« تکالیف و مسئولیت‌های کارفرمایان و پیمانکاران »

۱- مسئولیت‌های کارفرمایان

- ۱-۱ شرکت‌ها و ادارات تابعه باید "مجموعه الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما" را با تعیین اولویت‌های اضطراری و همسو با اهداف HSE در قراردادهای متوسط و بزرگ تهیه و ضمیمه اسناد و مدارک مناقصه و پیمان نمایند.
- ۲-۱ شرکت‌های تابعه در هنگام برگزاری تشریفات مناقصه در مرحله ارزیابی کیفی مناقصه‌گران از توان « اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE مورد نظر کارفرما » اطمینان حاصل نمایند.
- ۳-۱ نماینده امور HSE کارفرما کلیه وظایف مربوط به نظارت بر حسن اجرای مجموعه « الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE » را به عهده دارد.
- ۴-۱ صدور دستور تجهیز کارگاه و شروع به کار قبل از ارائه HSE PLAN پیمانکار و اعلام قبول آن غیر مجاز خواهد بود.
- ۵-۱ شرکت‌های تابعه نظارت و کنترل نمایند که کلیه پیمانکاران و کارکنان وی دارای مهارت و صلاحیت بوده و قبل از شروع به کار باید در کلاسهای آموزشی توجیهی و تخصصی HSE که توسط امور HSE کارفرما تعیین می‌شود شرکت نموده و نسبت به اخذ تأییدیه گذراندن این دوره‌ها اقدام نمایند.
- ۶-۱ در کنسرسیوم‌ها و مشارکت‌ها حدود تعهدات و مسئولیت‌های پیمانکاران و مشاوران را تعیین و از تقسیم مسئولیت HSE بین ایشان اجتناب گردد.

- ۷-۱ در شرکت های تابعه واگذاری انجام و یا نظارت بر اجرای مجموعه « الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE » به شرکت های دارای صلاحیت و مورد تایید کارفرما بلامانع می باشد.
- ۸-۱ شرکت ها و ادارات تابعه از تأمین و تخصیص منابع مالی جهت اجرای مجموعه « الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE » اطمینان حاصل نمایند.
- ۹-۱ شرکت ها و ادارات تابعه قبل از اجرای موضوع پیمان از عدم مغایرت اسناد و مدارک فنی و روش های اجرایی با مجموعه « الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE » اطمینان حاصل نمایند.
- ۱۰-۱ شرکت ها و ادارات تابعه مکلف هستند جدول جرایم ناشی از عدم اجرای الزامات و رویه های مدیریت HSE را در شرایط خصوصی پیمانها و قراردادها با ذکر مصادیق در جدول مربوطه تکمیل نمایند.

۲- تجهیزات، ماشین آلات، لوازم و نیروی انسانی HSE

- ۱-۲ کارفرمایان باید لیست و ردیف های مقادیر خدمات و فعالیت ها، ماشین آلات، دستگاهها و لوازم و تجهیزات غیرمصرفی، مواد و مصالح و لوازم و تجهیزات مصرفی، نیروی انسانی و کلیه نیازمندیهای اجرای الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE اختصاصی موضوع تعهد پیمانکار در پیمان را بر اساس نیازمندی های واقعی پیمان (اعم از کارهای اجرایی، خدمات، تعمیرات و مشاوره) مطابق با شرایط عمومی پیمان و « مجموعه الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE کارفرما » مندرج در پیوست پیمان، متناسب با حجم قرارداد متوسط و بزرگ، مدت، شرح کار، نوع و ماهیت، مخاطرات و ریسک فعالیت ها در موضوع پیمان تهیه نموده و پس از اخذ تأییدیه نماینده HSE کارفرما متناسباً و به تفکیک در پیوست های اختصاصی مرتبط درج و جزء مدارک پیمان، ضمیمه اسناد مناقصه نمایند.
- ۲-۲ چنانچه اقلامی از تجهیزات، مواد و لوازم مصرفی و غیر مصرفی جهت اجرای الزامات و رویه های HSE از طرف کارفرما به پیمانکار تحویل می گردد در پیوست مرتبط با تعهدات کارفرما در پیمان معین گردد.
- ۳-۲ کارفرمایان با توجه به حجم، مبلغ و مدت پیمان، تعداد نیروی انسانی پروژه و مخاطرات و ریسک فعالیت ها، نسبت به تعیین حداقل نیروی انسانی، نحوه سازماندهی و نمودار سازمانی HSE پیمانکار و نیز شرایط احراز صلاحیت این نیروها اقدام نموده و ضمیمه پیوست مرتبط در پیمان نمایند.

۳- نحوه محاسبه و همسنگ سازی قیمت ها و تعیین برندگان مناقصه و پرداخت ها

- ۱-۳ در مرحله برگزاری مناقصه اعم از یک مرحله ای یا دو مرحله ای، قیمت اجرای الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE اختصاصی پیمان بر اساس جداول اختصاصی منضم به پیمان اخذ گردد. با در نظر گرفتن سایر عوامل فنی و کیفیتی، جمع قیمت پیشنهادی ناخالص مقطوع پیمانکار حاصل شده از جمع جداول مقادیر و قیمت های اجرای الزامات HSE اختصاصی با قیمت پیشنهادی پیمانکار جهت اجرای موضوع قرارداد جمع بسته شده و مجموع مبالغ بدست آمده در مرحله مقایسه و همسنگ سازی قیمت ها، برنده مناقصه را مشخص می نماید.
- ۲-۳ پیشنهاد قیمت اجرای خدمات الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE اختصاصی پیمان بدون در نظر گرفتن قیمت خرید کالاهای غیر مصرفی (از قبیل ماشین آلات، دستگاهها و تجهیزات) باید به تفکیک

در برگ پیشنهاد قیمت و بطور مجزا و در جداول اختصاصی مقادیر و قیمت های اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی توسط پیمانکار درج و در پیوست‌های اسناد مناقصه تسلیم کارفرما گردد.

۳-۳ نحوه پرداخت هزینه تأمین اقلام مصرفی و خدمات و فعالیت های اجرای الزامات HSE اختصاصی به تفکیک در جداول پیوست اختصاصی مرتبط و شرایط خصوصی پیمان توسط کارفرمایان تعیین گردد.

۳-۴ هزینه‌های اجرای الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE اختصاصی بدون اعمال ضرایب فقط بر اساس جداول اختصاصی منضم به پیمان، مطابق بند ۹-۳ شرایط خصوصی مذکور در این شیوه‌نامه و پس از کسور قانونی و قراردادی پرداخت می شود و از تکرار پرداخت به دلیل وجود نرخ در سایر اسناد و مدارک پیمان خودداری گردد.

تبصره: در برآورد قیمت قراردادهایی که از فهرست های بهای وزارت نفت، منتشره قبل از سال ۱۳۹۵ استفاده می‌شود، اخذ قیمت برای اجرای الزامات HSE اختصاصی قرارداد به روش پیش بینی شده در بند (۳) این شیوه نامه مجاز نخواهد بود.

۵-۳ مسئولیت و تعهد انجام هرگونه فعالیت و خدمات HSE و نیز رعایت و اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE عمومی پیمان جهت اجرای ردیف‌ها و عملیات موضوع پیمان و همچنین تأمین هرگونه لوازم، ماشین‌آلات و اقلام مصرفی و غیر مصرفی به عهده و در تعهد پیمانکار بوده و هزینه آن در قیمت-های پیشنهادی وی برای اجرای موضوع قرارداد مستتر است.

۴- مخاطرات و ریسک‌ها

۴-۱ مستندات و جدول مخاطرات و تعیین برآورد اولیه سطح ریسک اجرای موضوع پیمان با توجه به حجم قراردادهای متوسط و بزرگ توسط نماینده امور HSE کارفرما تهیه شده و در پیوست مرتبط در پیمان، ضمیمه اسناد مناقصه گردد. متذکر می‌شود این جداول صرفاً به منظور آگاهی اولیه پیمانکار از مخاطرات مرتبط بوده و شناسایی کامل خطرات و پیش بینی کنترل ریسک آنها بویژه آن دسته از مخاطراتی که ناشی از عملکرد تخصصی پیمانکار (همانند بکارگیری ماشین آلات / رویه‌های کاری خاص) می باشد بر عهده و هزینه پیمانکار است.

۴-۲ در قراردادهای پیش بینی شود در مراحل انجام کار ارزیابی ریسک با استفاده از روش های متداول و متناسب با ماهیت کار و مورد تأیید کارفرما در محل‌های انجام کار توسط پیمانکاران انجام شده و گزارش آن در اختیار نماینده (HSE) کارفرما قرار گیرد.

۵- شرح کارهای پیمان و خدمات HSE

۵-۱ شرح کار پیمان‌ها به گونه‌ای تهیه و تنظیم گردد که آثار اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE در اسناد و مدارک شرح کار در کلیه مراحل و زمان های اجرایی، بهره برداری و تعمیراتی به وضوح مشهود باشد.

۲-۵ شرح کار و خدمات پیمان پروژه‌هایی که مشمول انجام مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی هستند به گونه‌ای تهیه و تنظیم گردد که چنانچه راهبردها، اقدامات و تمهیدات زیست محیطی پیش‌بینی شده در مطالعات باید توسط پیمانکار انجام شود، به روشنی در شرح کار و خدمات درج گردد.

۶- مسؤلیت‌های پیمانکاران

۱-۶ پیش‌بینی شود استقرار نظام مدیریت HSE و سیستم مدیریت یکپارچه و اجرای کامل « الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما » به عهده پیمانکار می‌باشد.

۲-۶ الزام پیمانکار به تبعیت از رویه‌ها و دستورالعمل‌ها و مانورهای مقابله با شرایط اضطراری کارفرما در شرایط و اسناد پیمان درج گردد.

۳-۶ الزام پیمانکار در خصوص ساختار سازمانی مناسب و تأمین نفرات دارای تخصص شغلی و مهارت کافی و اجرای ایمن فعالیت‌ها در اسناد درج گردد.

۴-۶ پیش‌بینی شود خسارت ناشی از عدم اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE بر عهده پیمانکار خواهد بود.

۵-۶ الزام پیمانکار در اعمال مدیریت ریسک و کنترل حوادث، بیماری‌های شغلی و پیش‌گیری از آسیب‌های وارده به تجهیزات و محیط زیست در اسناد درج گردد.

۶-۶ پیش‌بینی شود پیمانکاران باید کلیه استانداردها و دستورالعمل‌های شرکت‌های تابعه طرف قرارداد در خصوص اجرای کامل « الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما » را مطالعه نموده و ضمن درک کامل آن، ساز و کارهای لازم به منظور به‌کارگیری این استانداردها و دستورالعمل‌ها را ایجاد نمایند.

۷-۶ پیش‌بینی شود علاوه بر استانداردها، ضوابط، الزامات و رویه‌های کارفرما، پیروی پیمانکاران و مشاوران از قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های دولتی و سازمان‌های مرتبط با HSE الزامی است.

۸-۶ با توجه به اینکه در برخی از پیمان‌ها (نظیر پیمان‌های حجمی و خدماتی) با تغییر پیمانکار ممکن است نیروهای پیمانکار تغییری نداشته باشند، پیمانکار جدید موظف است برای این کارکنان نیز معاینات شغلی را انجام داده و نتیجه را به امور HSE کارفرما اعلام نماید. پیمانکار جدید با هماهنگی کارفرما، باید اقدامات لازم را جهت دریافت پرونده‌های پزشکی کارکنان از پیمانکار قبلی انجام دهد.

۷- مسؤلیت‌های مشاوران

۱-۷ شرح خدمات مشاوران به گونه‌ای تهیه و تنظیم گردد که آثار اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE در مراحل پدیدآوری اسناد و مدارک مهندسی، طراحی، اجرا و بهره‌برداری به صورت پایدار پیش‌بینی و نهادینه گردد.

۸- هماهنگ بودن اسناد و مدارک مناقصه و ضمانت اجرایی

۱-۸ در جهت حمایت و پشتیبانی از اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE در پروژه‌ها، مجموعه تعهدات و مسؤلیت‌های پیمانکار در پیمان از ضمانت اجرا از قبیل اخذ جرائم و خسارات و یا حق فسخ برخوردار باشد.

۲-۸ کارفرمایان در پایان هر پیمان گزارش ممیزی و ارزیابی عملکرد پیمانکاران و مشاوران در خصوص چگونگی اجرای تعهدات و مسئولیت های پیمان و انجام الزامات HSE را به مدیریت HSE شرکت اصلی ارسال نمایند. مدیریت HSE شرکت‌های اصلی پس از ارزیابی و جمع بندی، گزارش نهایی عملکرد HSE پیمانکاران و مشاوران را جهت بررسی در کارگروه تخصصی مربوطه و شورای مرکزی سلام و ثبت در سوابق به ادارات کل HSE و پدافند غیرعامل و سیاستگذاری مهندسی و استانداردها ارسال نمایند.

۹- الزامات تعیین شرایط بخش HSE در شرایط خصوصی پیمان

۹-۱ موارد ذیل در مواد شرایط خصوصی پیمان (مطابق با مواد شرایط عمومی پیمان های نظام اجرایی صنعت نفت و قراردادهای خدماتی) برای اجرای شرایط و رعایت الزامات HSE اختصاصی در بخش شرایط خصوصی پیمان دیده شود بدیهی است که پیمانکار ملزم به رعایت قواعد و شرح خدمات اختصاصی HSE مورد نظر در این بخش بوده و در صورت عدم رعایت و اجرای آنها دارای مسئولیت مشابه سایر بخشهای قرارداد می باشد. درج الزامات تکمیلی در شرایط خصوصی و پیوستهای پیمان در صورت عدم تعارض با مفاد این ضوابط، بلامانع است. (شماره مواد مطابق با نظم سایر مواد شرایط اختصاصی پیمان تعیین گردد)

ماده ۱- هزینه‌های مربوط به اجرای الزامات و سایر شرایط مربوط به رعایت الزامات HSE اختصاصی پیمان مطابق با شرایط ذیل در پیوست HSE پیمان مشخص گردیده است:

۱-۱ تأمین کلیه ماشین آلات، تجهیزات، لوازم و ابزارهای غیرمصرفی به عهده و هزینه پیمانکار می- باشد. لذا مالکیت اینگونه ماشین آلات، تجهیزات، لوازم و ابزارهای غیرمصرفی در پایان اجرا و تحویل موقت موضوع قرارداد متعلق به پیمانکار خواهد بود، پس از استفاده فقط هزینه‌های خدمات و بکارگیری آنها در مدت پیمان بر اساس بند (۲) این ماده به پیمانکار پرداخت خواهد شد.

۲-۱ هزینه کلیه لوازم، مواد و مصالح و تجهیزات مصرفی و نیز هزینه‌های خدمات، فعالیت‌ها، انجام مسئولیت‌ها و بکارگیری نیروی انسانی، ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم و سایر اقدامات پیمانکار جهت اجرای دقیق، کامل و بدون نقص الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی پیمان بر اساس جمع جداول مقادیر و قیمت اختصاصی مندرج در پیوست HSE پیمان و مطابق رابطه زیر و شرایط پیوست شماره.....پیمان پس از کسر کسور قانونی از طرف کارفرما به پیمانکار پرداخت خواهد شد.

$$\text{جمع قیمت پیشنهادی HSE} \times \frac{1}{T} \times \frac{P_1}{P_m} = \text{مبلغ صورت وضعیت ماهیانه HSE اختصاصی}$$

T: مدت اولیه قرارداد (بر حسب ماه)

P₁: مبلغ صورت وضعیت کارکرد ماهیانه پیمانکار

P_m: مبلغ متوسط صورت وضعیت ماهیانه در طول مدت قرارداد. (حاصل از تقسیم مبلغ قرارداد بدون احتساب قیمت

HSE اختصاصی، بر مدت اولیه قرارداد)

تبصره: در رابطه بالا می‌بایست $\frac{P1}{pm} \leq I$ باشد. در غیر این صورت یک منظور خواهد شد.
 ۱-۳ انجام هرگونه خدمات، فعالیت و مسؤلیت رعایت اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE عمومی پیمان و تأمین اقلام مصرفی و غیرمصرفی مورد نیاز جهت اجرای ایمن ردیف‌ها و عملیات موضوع پیمان در تعهد پیمانکار و هزینه آن در قیمت‌های پیشنهادی وی مستتر است و پرداخت مستقل بابت آن صورت نخواهد پذیرفت.

ماده ۲- تعیین مصادیق و شرح اقدامات متقابل و جرائم:

پس از تعیین و اعلام مصادیق عدم انطباق / تخلف / قصور و استنکاف پیمانکار از اجرای الزامات و رویه‌های مدیریت HSE توسط نماینده امور HSE کارفرما، اخطار جریمه‌ای مطابق جدول جرائم زیر اعمال خواهد شد. دریافت این جرائم نافی دریافت خسارت تأخیر و خسارات مالی و جانی وارده به اموال و کارکنان کارفرما نمی‌باشد.

جدول جرائم

شرح اقدام و جرایم	اقدام	مصادیق مشمول اعمال جرائم
ابلاغ تذکر کتبی HSE بدون اعمال جریمه	تذکر کتبی	مشاهده موارد محدود عدم انطباق جزئی HSE در عملکرد پیمانکار
۱- اخطار جریمه ای ۲- کسر ۱۰٪ از صورت وضعیت ماه جاری غیر قابل برگشت	اخطار اول	مشاهده یک مورد عدم انطباق عمده HSE مشاهده موارد متعدد عدم انطباق جزئی HSE در عملکرد پیمانکار بروز حوادث جزئی ناشی از قصور / تقصیر پیمانکار
۱- اخطار اول قراردادی فسخ پیمان ۲- کسر ۱۵٪ از صورت وضعیت ماه جاری غیر قابل برگشت، ۳- ارجاع پرونده پیمانکار به مدیر عامل شرکت	اخطار دوم	مشاهده موارد متعدد عدم انطباق عمده HSE در عملکرد پیمانکار بروز حوادث ناتوان کننده ناشی از قصور / تقصیر پیمانکار
۱- اخطار دوم قراردادی فسخ پیمان. ۲- کسر ۳۰٪ از صورت وضعیت ماه جاری غیر قابل برگشت، ۳- ارجاع پرونده پیمانکار به مدیر عامل شرکت ۴- عدم تمدید قرارداد ۵- ارجاع پرونده پیمانکار به شرکت اصلی و شورای مرکزی سلام	اخطار سوم	ضعف عمده در نظام HSE پیمانکار و بروز حوادث منجر به فوت ناشی از قصور / تقصیر پیمانکار

جدول برخی مصادیق عدم انطباق شامل تخلف / قصور و استنکاف از اجرای HSE

ردیف	شرح تخلف
۱	عدم تأمین پرسنل HSE
۲	عدم استفاده پرسنل پیمانکار از لوازم حفاظت فردی
۳	مشاهده اعمال نا ایمن و خطرساز از کارکنان پیمانکار
۴	عدم رعایت مقررات رانندگی توسط خودروهای پیمانکار
۵	استفاده از تجهیزات و ابزارآلات فاقد تأیید HSE کارفرما
۶	تولید دود غیر عادی / سوزاندن زباله ها و ضایعات در محل اجرای کار و عملیات
۷	ایجاد ذرات غبار آلاینده در مجتمع (سند بلاست، پشم شیشه)
۸	ریخت و پاش مایعات آلوده / مواد هیدروکربنی در محدوده مجتمع و شبکه کانالهای سطحی/بهداشتی
۹	ریخت و پاش ضایعات / زباله در مسیر آب باران
۱۰	بروز انفجار/ آتش سوزی عمده ناشی از قصور و تقصیر پیمانکار
۱۱	تخریب پوشش گیاهی تاسیسات
۱۲	عدم تشکیل مستمر جلسه کمیته حفاظت فنی
۱۳	عدم طرح و اجرای اقدام کنترلی برای ریسک های بارز شناسایی شده در طول پیمان بر اساس HSE plan
۱۴	عدم تجهیز کارگاه به تجهیزات کمک های اولیه
۱۵	بروز بیماری های مزمن با اثرات برگشت پذیر ناشی از عوامل زیان آور محیط کار
۱۶	عدم انجام معاینات دوره ای / قبل از استخدام کارکنان
۱۷	بروز مسمومیت های ناشی از آب و غذای ناسالم در محدوده مسئولیت پیمانکار
۱۸	بروز بیماری های حاد و مزمن با اثرات برگشت ناپذیر ناشی از عوامل زیان آور محیط کار
۱۹	بروز حادثه ناتوان کننده در محدوده کاری پیمانکار
۲۰	بروز حادثه منجر به فوت در محدوده کاری پیمانکار

ماده ۳- آموزشهای تخصصی HSE در پیمان:

کارکنان پیمانکار حسب ضرورت باید در کلاسهای آموزشی HSE تخصصی که توسط امور HSE کارفرما تدارک دیده می شود شرکت نمایند. گذراندن این دوره جهت مشاغل رانندگی جرثقیل و تجهیزات بالا بر و مشاغل مرتبط، جوشکاری، داربست بندی، رانندگان وسایط نقلیه سبک و سنگین ضروری است و جهت سایر مشاغل حسب صلاحدید امور HSE کارفرما و ضرورت، برنامه ریزی و اقدام خواهد شد. این دوره های آموزشی به منظور کمک به ارتقای آگاهی و سطح فرهنگ HSE کارکنان پیمانکار برگزار شده و نافی مسئولیتهای پیمانکار در خصوص تأمین نفرات آموزش دیده دارای تخصص شغلی و مهارت کافی و اجرای ایمن فعالیت ها نمی باشد. هزینه برگزاری دوره های آموزش تخصصی از پیمانکار دریافت خواهد شد.

ماده ۴- لوازم و تجهیزات حفاظت فردی:

۴-۱ کلیه وسایل و تجهیزات حفاظت فردی باید متناسب با نوع خطر و شدت آن و پس از تأیید نمونه توسط نماینده HSE کارفرما از محصولات شرکت‌های معتبر انتخاب، تهیه و در اختیار کارکنان پیمانکار قرار گیرد. نماینده HSE پیمانکار موظف به حفظ آمار و سوابق تحویل وسایل استحفاظی به کارکنان پیمانکار می‌باشد.

۴-۲ در خصوص افرادی که باید از وسایل حفاظت فردی (مانند ماسک تنفسی) که ایجاد محدودیت تنفسی می‌کند استفاده کنند، معاینات ویژه شغلی توسط پیمانکار انجام شده و پس از تأیید نماینده امور HSE کارفرما از این گونه تجهیزات استفاده نمایند.

ماده ۵- پروانه های کار (Work Permit):

۵-۱ جهت انجام کارهای ذیل اخذ پروانه کار (Work Permit) از مسئولین ذیربط کارفرما و بر اساس ضوابط قید شده در الزامات و رویه های نظام مدیریت HSE پیوست HSE پیمان الزامی است:

- ✓ هرگونه کار گرم (Hot Work) و سرد در نواحی عملیاتی و محلهای کار .
- ✓ هر گونه عملیات ورود به فضای بسته .
- ✓ هر گونه ورود ماشین آلات سبک، سنگین به واحدهای عملیاتی.
- ✓ هر گونه عملیات حفاری وایمن سازی گود.
- ✓ هر گونه عملیات پرتونگاری در محدوده محل اجرای کار و سایر نواحی.
- ✓ هر گونه عملیات خاص و حساس که نیازمند کنترل عملیات ویژه باشد.

۵-۲ در تأسیسات عملیاتی، کلیه ابزار و تجهیزات (بوپژه تجهیزات برقی) مورد استفاده در محدوده نواحی خطر (Hazardous Area) باید دارای حفاظت متناسب با طبقه بندی نواحی خطر مربوطه بوده و پیمانکار موظف به پیش بینی و تهیه چنین ادواتی با توجه به شرح فعالیت و محل‌های کاری و عملیاتی مشخص شده در پیمان می‌باشد.

۵-۳ برای کار در ارتفاع و فضای بسته گروه کاری باید از لحاظ شرایط سلامت جسمانی مورد تأیید باشد.

ماده ۶ - الزامات مهندسی بهداشت

۶-۱ طرح و برنامه بهداشت باید به تشریح مواردی از قبیل موضوعات زیر پردازد:

- ✓ تدوین مکانیزم گزارش دهی و پایش های بهداشت کار در حیطه وظایف و تعهدات پیمانکار
- ✓ تدوین رویه هایی برای پایش سلامت کارکنان و عملکرد بهداشتی
- ✓ تدوین رویه ثبت سوابق بهداشتی کارکنان

۶-۲ چنانچه نتایج ارزیابی ریسکهای بهداشت کار یا اندازه‌گیری آلاینده‌های محیط کار در حیطه وظایف و تعهدات پیمانکار بیانگر وجود ریسکهای غیرقابل قبول و یا بالاتر بودن میزان آلاینده‌ها از حد استاندارد شغلی باشد، پیمانکار باید بسته به نوع ریسکهای فوق، اقدامات کنترلی و پیشگیرانه

- مناسب را به منظور حذف یا کاهش ریسک‌های بهداشت کار تدوین و پس از تایید امور HSE کارفرما آنها را اجرا نماید و در مقاطع زمانی مشخص (تعیین شده توسط نماینده امور HSE کارفرما) گزارش پیشرفت کارها و نتایج اثربخشی اقدامات را به امور HSE کارفرما منعکس نماید.
- ۳-۶ پیمانکار موظف است قبل از بکارگیری نیروهای انسانی جدید (اعم از کوتاه مدت و بلند مدت) با انجام معاینات شغلی از تناسب آنها با وظایف محوله در برآوردن الزامات سیستم مدیریت HSE اطمینان حاصل کند.
- ۴-۶ پیمانکار موظف است قبل از شروع بکار نتایج معاینات پزشکی شغلی (قبل از استخدام) کارکنان خود را به امور HSE کارفرما ارسال و از بکارگیری افرادی که برای شغل مورد نظر مناسب نیستند اجتناب نماید.
- ۵-۶ معاینات باید بر اساس مخاطرات مشاغل مختلف با توجه به نتایج اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار و بصورت تخصصی انجام شود.
- ۶-۶ پیمانکار موظف است با بکارگیری روشهای شناسایی، ارزیابی، پایش و کنترل ریسک‌های بهداشتی در حیطه وظایف و تعهدات خود بر اساس مفاد پیمان، از وقوع بیماریهای مرتبط با کار در کارکنان خود پیشگیری و از سلامت آنها اطمینان حاصل کند.
- ۷-۶ پیمانکار موظف است پس از ابلاغ پیمان متناسب با تعداد کارکنان و خطرات انجام کار و نیز فاصله محل اجرای کار و عملیات از نقاط استقرار درمانگاه و بیمارستان در شهرها، برنامه خود به منظور تامین امکانات و تجهیزات اورژانس و پزشکی مورد نیاز مذکور در پیوست HSE پیمان از قبیل درمانگاه، آمبولانس، جعبه کمک‌های اولیه با کلیه لوازم و سایر موارد مرتبط را تهیه و به تایید نماینده HSE کارفرما برساند.
- تبصره ۱:** پیمانکار موظف است در راستای انجام معاینات دوره‌ای نسبت به تشکیل پرونده بهداشتی برای کارکنان خود اقدام نماید. همچنین پیمانکار در پایان هر دوره انجام معاینات، گزارش آمار بیماریها و عوارض ناشی از کار را در اختیار نماینده امور HSE کارفرما قرار دهد.

ماده ۷- الزامات حفاظت محیط زیست:

- ۱-۷ پیمانکار موظف است پساب خروجی از آشپزخانه ها و سرویس‌های بهداشتی موقت خود را به سپتیک تانک تجهیز نموده و از عدم نشت پساب آن به کانالهای پساب محل اجرای کار و یا خاک اطمینان حاصل نماید. تخلیه سپتیک باید با تانکرهای بدون نشتی و مورد تأیید کارفرما انجام شده و پس از اخذ مجوز لازم در اماکن مجاز تخلیه نماید. همچنین پیمانکار می تواند با موافقت کارفرما و بر اساس مقررات اعلام شده توسط وی، پساب خروجی آشپزخانه ها و سرویس‌های بهداشتی خود را به شبکه فاضلاب درون تاسیسات متصل نماید.
- ۲-۷ کانالها و مسیرهای آب باران و یا پساب صنعتی و بهداشتی محل اجرای کار نباید در اثر ریختن زباله و ضایعات پیمانکار مسدود گردد.

- ۳-۷ پیمانکار موظف است تمام ضایعات و پسماندها و زباله های خود را از بدو تولید تفکیک نموده و در محل های مناسبی نگهداری موقت نماید.
- ۴-۷ پیمانکار موظف است کلیه زباله های عادی (شهری) را درون کیسه ها و سطلهای مناسبی ریخته و در همان محلی که کارفرما اعلام می کند، دفع نماید. خروج هرگونه پسماند از محل اجرای کار باید مطابق دستورالعملهای کارفرما باشد.
- ۵-۷ پیمانکار باید زباله های قابل بازیافت نظیر کاغذ و پلاستیک و ظروف یکبار مصرف و غیره را بصورت جداگانه نگهداری نماید تا تحویل پیمانکار بازیافت شود.
- ۶-۷ ظروف یکبار مصرف خریداری شده توسط پیمانکار جهت توزیع غذا و غیره باید پایه گیاهی داشته و قابلیت تجزیه در محیط را داشته باشد.
- ۷-۷ هرگونه تولید دود و یا سایر آلاینده‌ها از طریق سوزاندن زباله‌ها و ضایعات و یا سایر روشهای ایجاد غبار و ذرات آلاینده از طریق عملیات سند بلاست در محل اجرای کار ممنوع می‌باشد.
- ۸-۷ ریزش هرگونه مواد شیمیایی و مایعات هیدروکربوری به خاک، درون کانالها و دریچه‌های شبکه پساب صنعتی یا بهداشتی و یا کانالهای آبهای سطحی محل‌های اجرای کار ممنوع است.
- ۹-۷ پیمانکار موظف است کلیه پسماندها و ضایعات تولید شده را طبق طرح ارائه شده در اجرای الزامات و رویه های مدیریت (HSE) توسط کارفرما (یا سایر الزامات ارائه شده توسط وی به پیمانکار) به صورت تفکیک شده از محوطه فعالیت خارج کرده و نسبت به مطروف کردن، بسته بندی و نگهداری موقت آن مطابق الزامات ارائه شده از طرف کارفرما تا تعیین تکلیف اقدام نماید.

ماده ۸- گزارشات عملکرد HSE:

پیمانکار موظف است گزارش عملکرد اجرای الزامات و رویه‌های مدیریت HSE خود را با رئوس ذیل در بازه زمانی ماهانه و نیز در پایان قرارداد به امور HSE کارفرما ارائه نماید. رئوس مطالبی که باید در گزارش ماهانه عملکرد HSE پیمانکار لحاظ گردد به شرح مفاد مندرج در شرایط خصوصی پیمان و رویه های مندرج در پیوست ... پیمان می باشد.

- ✓ نفر- ساعت کارکرد پیمانکار در دوره گزارش
- ✓ آمار حوادث در دوره گزارش به تفکیک
- ✓ گزارش میزان مصرف حاملهای انرژی و اقدامات کاهش مصارف و صرفه جویی.
- ✓ گزارش انجام معاینات شغلی با ذکر تعداد کارکنان معاینه شده و آمار مربوط به بیماریهای شغلی و آسیبها
- ✓ وضعیت آموزشهای HSE کارکنان
- ✓ اهم اقدامات انجام شده و برنامه‌های در دست اجرای واحد HSE پیمانکار در ماه مورد گزارش
- ✓ جدول تفکیکی نیروی انسانی شاغل در بخش HSE پیمانکار در دوره گزارش
- ✓ گزارش مدیریت پساب و پسماندها (میزان تولیدی/ نوع/ نحوه دفع)
- ✓ گزارش ماشین آلات موجود در کارگاه پیمانکار

۱۰. شرایط قراردادهای مشاوره

از تاریخ ابلاغ این سند شرایط ذیل در شرح خدمات کلیه قراردادهای مشاوره و پیمان‌های توأم با مشاوره اعم از همسان و غیرهمسان شرکت‌ها و ادارات تابعه وزارت نفت عیناً جایگزین ماده مرتبط درج و یا به آن اضافه می‌گردد:

ماده الزامات و رویه‌های مدیریت HSE

۱. در مراحل تهیه و پدیدآوری اسناد و مدارک مهندسی، طراحی، اجرا و بهره‌برداری، مشاور باید «مجموعه الزامات و رویه‌های مدیریت HSE کارفرما» را به صورت پایدار پیش‌بینی و نهادینه نماید.
۲. در مرحله طراحی، معرفی یک نفر هماهنگ‌کننده HSE پروژه در ساختار مشاور طراحی الزامی است
۳. به منظور حصول اطمینان از رعایت ضوابط HSE در طراحی باید حداقل اقدامات زیر اجرا گردد:

مرحله پدیدآوری	نوع اقدام
مطالعات امکان‌سنجی	شناسایی الزامات قانونی HSE انجام مطالعات EIA و HIA انجام مطالعات پدافند غیرعامل مطالعات مکان‌یابی شناسایی مواد خطرناک تعیین منطقه ایمن
طراحی مفهومی	اطمینان از لحاظ شدن الزامات قانونی HSE شناسایی خطرات فرایندی PHA تدوین مدارک فلسفه طراحی از منظر HSE
طراحی پایه	بازبینی مدارک فلسفه طراحی از منظر HSE شناسایی خطرات فرایندی PHA ارزیابی و کنترل ریسک با استفاده از مطالعات چرخه حیات (SLA) و مطالعات ارزیابی کمی ریسک
طراحی تفصیلی	بازنگری مطالعات شناسایی خطر و ارزیابی ریسک فرایند مدیریت تغییر حصول اطمینان از به کارگیری فلسفه طراحی از منظر HSE

۴. در کلیه مراحل پدیدآوری طرح، اقدامات شناسایی خطرات و ارزیابی کیفی / کمی ریسک با استفاده از روشهای رایج و متناسب با نوع پروژه مطابق ضوابط و تحت نظارت امور HSE کارفرما صورت پذیرد. بدیهی است ورود به هر مرحله منوط به حصول اطمینان از لحاظ شدن اقدامات پیشگیرانه و کنترلی منتج از فرایند شناسایی خطرات و ارزیابی ریسک می باشد. این ارزیابی ریسک باید واحد

- فعلی را نیز شامل گردد و در صورت انجام تغییرات در مراحل اتمام طراحی و مراحل نهایی ساختمان و نصب، بازنگری این مطالعات الزامی است.
۵. رویکرد مورد استفاده در کنترل ریسک بر اساس اولویت‌های زیر باید تعیین و اجرا و با استفاده از روش‌های بازبینی، از کاهش سطح ریسک به محدوده قابل قبول (منطق *ALARP*) اطمینان حاصل گردد:
- ✓ ایمنی ذاتی
 - ✓ سیستم‌های غیرفعال (*Passive*)
 - ✓ سیستم‌های فعال (*active*)
 - ✓ سیستم‌های رویه‌ای (*procedural*)
۶. کلیه کدها و استانداردهای *HSE* مورد نظر در طراحی به اطلاع امور *HSE* کارفرما برسد و امور *HSE* کارفرما مجاز به اظهار نظر و یا درخواست تغییر هر یک از استانداردها می باشد.
۷. رویکرد حداقل‌رسانی بکارگیری مواد خطرناک به عنوان اصل اساسی در طراحی لحاظ گردد.
۸. استراتژی‌های ایمنی ذاتی (*Inherent Safety*) در طراحی مد نظر قرار گیرد.
۹. کلیه تجهیزات ایمنی اطفاء و اعلام حریق قبل از خرید باید به تأیید امور *HSE* نیز برسد و در صورت نیاز و درخواست *HSE* کارفرما، امکان بازرسی و تأییدیه در محل سازنده باید صورت پذیرد.
۱۰. در کلیه مراحل طراحی، اطلاعات ایمنی مواد مورد استفاده در فرآیند *MSDS* باید در نظر گرفته شود.
۱۱. آخرین ویرایش کلیه استانداردها، قوانین و آیین‌نامه‌های جمهوری اسلامی ایران لازم الاجرا بوده و باید در طراحی لحاظ گردد. برخی از این قوانین عبارتند از (محدود به این موارد نمی شود):
- ✓ قانون مدیریت پسماندها
 - ✓ آیین‌نامه‌های اجرایی قانون مدیریت پسماندها
 - ✓ استاندارد خروجی فاضلابها
 - ✓ استاندارد هیدروکربن‌های منتشره از منابع آلوده کننده هوا
 - ✓ استانداردهای خروجی از کارخانجات و کارگاههای صنعتی
 - ✓ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا
 - ✓ آیین‌نامه‌های جلوگیری از آلودگی آب
 - ✓ استانداردهای هوای پاک
 - ✓ استانداردهای آلودگی صوتی
 - ✓ دستورالعمل خوداظهاری در پایش سازمان حفاظت محیط زیست
 - ✓ ضوابط، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های وزارت نفت
۱۲. مشاور طراح باید بر اساس الزامات و رویه‌های *HSE* کارفرما اطلاعات کامل کلیه دورریزها (*Effluents*) به شرح ذیل را ارائه نموده و در خصوص انطباق آن با قوانین و مقررات زیست محیطی از امور *HSE* کارفرما تأییدیه اخذ نماید. لیست دورریزها باید شرایط نرمال ، *Start Up, Shut Down* و اضطراری را نیز شامل شود.
- ✓ نام کامل دورریز
 - ✓ محل دقیق تولید
 - ✓ مقدار دور ریز

- ✓ فرکانس تولید
- ✓ ترکیبات احتمالی دورریز
- ✓ حالت فیزیکی دورریز
- ✓ منبع دقیق دورریز

۱۳. مشاور باید با کلیه استانداردها و دستورالعمل‌های کارفرما در خصوص اجرای کامل «الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE کارفرما» آشنا باشد و ساز و کارهای لازم به منظور به‌کارگیری آنرا ایجاد نماید.

۱۴. در هر جا که ضوابط و مقررات ملی وجود نداشته باشد باید از ضوابط بین‌المللی استفاده گردد و به همین منظور باید قبل از اعمال این ضوابط و استانداردها، به اطلاع و تأیید HSE کارفرما رسانده شود.

۱۵. کلیه مدارک و نقشه‌های مربوط به HSE شامل سیستم‌های ایمنی، اطفاء و اعلام حریق، سیستم‌های مدیریت پساب، پسماند، کنترل، پایش آلودگی و ... پس از تأیید نظارت کارفرما به تأیید امور HSE کارفرما نیز برسد.

۱۱- مسئولیت حسن اجرا

مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه مشترکاً به عهده معاونت مهندسی و اداره کل HSE و پدافند غیرعامل و امور حقوقی شرکت‌های تابعه وزارت نفت می‌باشد.

۱۲- ابلاغ شیوه نامه

این ضوابط و الزامات از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد. با ابلاغ این ضوابط و الزامات کلیه دستورالعمل‌ها و ضوابط مغایر خاص شرکت‌ها و اداراتی که قبلاً در ارتباط با اجرای الزامات و رویه‌های مدیریت HSE در قراردادهای صنعت نفت ابلاغ گردیده است لغو می‌گردد.

ضمائم: نمونه فهرست ها و پیوست ها

- ۱- تهیه فهرست حداقل اقلام مصرفی مورد نیاز جهت اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی پیمان. (جدول شماره ۱)
- ۲- تهیه فهرست حداقل اقلام غیرمصرفی (از قبیل ماشین‌آلات، دستگاه‌ها، تجهیزات و لوازم) مورد نیاز جهت اجرای فعالیت‌ها، مسئولیت‌ها و خدمات مورد تعهد پیمانکار در موضوع اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی. برای خرید تجهیزات و ماشین‌آلات و لوازم این ردیف وجهی به پیمانکار پرداخت نمی‌گردد. در پرداخت هزینه استفاده از این ردیف مطابق ردیف ۴ ذیل اقدام خواهد شد. (جدول شماره ۳)
- ۳- تهیه فهرست حداقل نیروی انسانی و شرایط احراز صلاحیت آنها مورد نیاز جهت اجرای فعالیت‌ها، مسئولیت‌ها و خدمات مورد تعهد پیمانکار در موضوع اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE. (جدول شماره ۴)
- ۴- فهرست حداقل فعالیت‌ها، مسئولیت‌ها و خدمات مورد تعهد پیمانکار در موضوع اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی. این فهرست در ارتباط با به‌کارگیری ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم غیرمصرفی و مصرفی و نیز به‌کارگیری نیروی انسانی پیمانکار در بخش اجرای کامل الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی پیمان با عنایت به ماده مذکور در شرایط عمومی پیمان تکمیل می‌گردد. (جدول شماره ۲)
- ۵- جدول (شماره ۱) مقادیر و قیمت‌های مواد، مصالح، لوازم، تجهیزات و وسایل مصرفی اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE اختصاصی (کلیه اقلام مصرفی پس از ورود به محل اجرای کار در مالکیت کارفرما خواهد بود)
- ۶- جدول (شماره ۲) مقادیر و قیمت‌های انجام خدمات و فعالیت‌ها (از طریق بکارگیری نیروی انسانی، ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم غیرمصرفی و مصرفی) و اجرای کامل و بدون نقص اجرای الزامات و رویه‌های نظام مدیریت HSE، کلیه تجهیزات، ماشین‌آلات و لوازم غیر مصرفی در پایان اجرای موضوع قرارداد در مالکیت پیمانکار باقی خواهد ماند و پیمانکاران از درج قیمت خرید اینگونه ماشین‌آلات، تجهیزات و لوازم در پیشنهاد قیمت خودداری نمایند.

نمونه فهرست حداقل لوازم و تجهیزات مصرفی مورد تعهد پیمانکار جهت اجرای الزامات و رویه های HSE اختصاصی (جدول شماره ۱)

ردیف	شرح اقلام	تعهد تامین		تعهد هزینه		توضیحات
		کارفرما	پیمانکار	کارفرما	پیمانکار	
۱	لوازم حفاظت فردی استاندارد (کلاه ایمنی، کفش ایمنی، البسه کار، دستکش کار و...)					
۲	دستکش محافظ مواد شیمیایی					
۳	دستکش محافظ حرارت و سوختگی					
۴	دستکش ایلاف فلزی (محافظ لبه های تیز)					
۵	تجهیزات حفاظت شنوایی EAR PLUG					
۶	تجهیزات حفاظت شنوایی EAR muff					
۷	دستکش عایق برق high voltage					
۸	چکمه عایق برق high voltage					
۹	ماسک / نقاب جوشکاری					
۱۰	عینک محافظ چشم مواد شیمیایی					
۱۱	عینک محافظ چشم اشعه مضر					
۱۲	نوار خطر					
۱۳	ماسک فیلتردار نیم صورت					
۱۴	ماسک فیلتردار تمام صورت					
۱۵	ماسک گرد و غبار					
۱۶	فیلتر ماسک					
۱۷	طناب					
۱۸	کمر بند ایمنی تمام بدن harness					
۱۹	لباس محافظ در برابر حریق					
۲۰	کلاه ایمنی عایق برق					
۲۱	Tube detector مواد شیمیایی					
۲۲	پایش عوامل زیان آور محیط کار					
۲۳	ملحقات جعبه کمک‌های اولیه					
۲۴	سایر موارد					

نمونه فهرست حداقل فعالیت‌ها، مسئولیت‌ها و خدمات مورد تعهد پیمانکار HSE اختصاصی (جدول شماره ۲)

ردیف	شرح اقلام	تعهد تامین		تعهد هزینه		توضیحات
		کارفرما	کارفرما	کارفرما	پیمانکار	
۱	خدمات حمل و نقل بیمار (آمبولانس)					
۲	خدمات آتش نشانی					
۳	خدمات نجات					
۴	خدمات درمانگاه (برانکارد، تخت بستری و ...)					
۵	خدمات تهویه مکانیکی					
۶	خدمات تامین روشنایی 24V					
۷	خدمات اندازه گیری عوامل زیان آور					
۸	خدمات کمک‌های اولیه					
۹	خدمات بهداشت آب آشامیدنی					
۱۰	خدمات حمل و نقل ضایعات و رسوبات صنعتی توسط خودرو/دستگاه VACUUM LURRY					
۱۱	خدمات حمل زباله					
۱۲	خدمات پایش عوامل زیان آور محیط کار					
۱۳	خدمات آموزش HSE					
۱۴	فعالیتها و اقدامات تشویقی و توسعه فرهنگ HSE نظیر جوایز و					
۱۵	خدمات معاینات بدو استخدام					
۱۶	خدمات معاینات دوره ای					
۱۷	خدمات سمپاشی بهداشت محیط اماکن					
۱۸	سایر خدمات حفاظت زیست محیطی					
۱۹	سایر خدمات ایمنی و آتش نشانی					
۲۰	سایر خدمات بهداشت کار / صنعتی					
۲۱	سایر موارد					

نمونه فهرست حداقل ماشین آلات، لوازم و تجهیزات غیرمصرفی مورد نیاز جهت اجرای الزامات و رویه های HSE اختصاصی و عمومی (جدول شماره ۳)

ردیف	شرح اقلام	تعهد تامین		تعهد هزینه		توضیحات
		کارفرما	کارفرما	کارفرما	پیمانکار	
۱	آمبولانس					
۲	خودروی آتش نشانی					
۳	دستگاههای تنفسی SCBA					
۴	سیستمهای هوارسان AIR LINE/AIR FILTER UNIT					
۵	تجهیزات نجات					
۶	تجهیزات درمانگاه (برانکارد، تخت بستری و ...)					
۷	اتصالات آتش نشانی (HOSE، نازل، ...)					
۸	دستگاههای تهویه مکانیکی					
۹	خاموش کننده های دستی پودر					
۱۰	خاموش کننده های دستی CO2					
۱۱	خاموش کننده های دستی آب					
۱۲	ابزارهای برش هیدرولیک					
۱۳	جکهای هیدرولیک					
۱۴	ترانسهای کاهنده ولتاژ اینورتور					
۱۵	دستگاه وینچ					
۱۶	بی سیم					
۱۷	انواع پمپ های تقویت فشار					
۱۸	سیستمهای تامین روشنایی 24V					
۱۹	نردبان					
۲۰	تجهیزات اندازه گیری عوامل زیان آور					
۲۱	دستگاه گاز سنج پرتابل					
۲۲	جعبه کمکهای اولیه					
۲۳	مخازن استاندارد آب آشامیدنی					
۲۴	سردخانه مواد غذایی					
۲۵	ماسک فرار					
۲۶	خودرو / دستگاه VACUUM LURRY					
۲۷	خودروی حمل زباله					
۲۸	سایر موارد.... (توسط نمایندگان کارفرما و یا HSE کارفرما و یا HSE پیمانکار تکمیل گردد)					

توضیح: تامین کلیه ماشین آلات، لوازم و تجهیزات غیرمصرفی مورد نیاز جهت اجرای الزامات و رویه های HSE اختصاصی و عمومی در کلیه مراحل اجرای قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار می باشد.

نمونه فهرست حداقل نیروی انسانی مورد نیاز جهت اجرای الزامات و رویه های HSE اختصاصی و عمومی (جدول شماره ۴)

ردیف	سمت سازمانی	تعداد	حداقل تجربه	حداقل مدرک تحصیلی	توضیحات
۱	هماهنگ کننده HSE پروژه دفتر مرکزی	۱			
۲	مسئول HSE کارگاه	۱			
۳	رئیس / سرپرست ایمنی و آتش نشانی کارگاه	۱			
۴	رئیس / سرپرست / ناظر بهداشت کار/صنعتی کارگاه	۱			
۵	رئیس / سرپرست محیط زیست کارگاه	۱			
۶	کارشناس ارشد / کارشناس ایمنی	*			
۷	کارشناس ارشد / کارشناس بهداشت کار/صنعتی	*			
۸	کارشناس ارشد / کارشناس محیط زیست	*			
۹	پزشک درمانگاه	*			
۱۰	بهبود / کادر درمانگاه	*			
۱۱	بازرس ایمنی	*			
۱۲	آتش نشان	*			
۱۳	مراقب آماده آتش نشانی	*			
۱۴	سایر موارد (توسط نمایندگان کارفرما و یا HSE کارفرما و یا HSE پیمانکار تکمیل گردد)				

*تعداد مورد نیاز بر حسب حجم و ریسک پروژه و تنوع فعالیتها توسط HSE کارفرما مشخص گردد.

توضیح: تامین نیروی انسانی مورد نیاز جهت اجرای الزامات و رویه های HSE اختصاصی و عمومی در کلیه مراحل اجرای قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار می باشد.